

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

De Ivstitia Et Ivre ceterisq[ue] Virtutibus Cardinalibus

Lessius, Leonardus

Antverpiæ, 1632

10 Vtrùm liceat infamare eum, qui fictis virtutibus sibi famam parauit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72459](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72459)

55 Quid si iniuria extorseris.

Resp. & Dico Tertio, Probabile est absolute, etiam in hoc casu posse tale secretum vel crimen alterius aperiri ad vitanda graua tormenta, etsi ipsi inde sit vitæ periculum. docet Petrus Nauarr. lib. 2. cap. 4. num. 131. Ratio est, quia iuxta Sorum & alios, possum aperire secretum tali casu, quamuis stipulatus sim alteri silentium: ergo etiam licet iniuria extorserim. Nam qui ex contractu aliquid debet, non minus tenetur, quam qui ex delicto, vt infra dicitur.

Secundo, Quia etsi antea iniuriam feci extorquendo secretum, vel fraude expiscando: iam tamen postquam scio, ius habeo vtendi & reuelandi in tanta necessitate; sicut si quis furatus esset equum, posset eo in necessitate vti, etiam cum interitu equi, imò etiam cum interitu domini, vt si hostibus inuadentibus fugiat, domino in periculo relicto.

Tertio, Quia in hoc casu reuera non infero damnum, sed si quod sequatur, ex alterius malitia sequitur, qui me iniuste torquet; nam mea confessio tormentis expressa, non est alicuius ponderis, nec ei debet adhiberi fides; vt patet ex cap. 1. causa 15. q. 6. Alexandri PP. Quæ ratio bene probat, confessionem non esse per se causam damni, sed solum per accidens; & damnum illud prouenire non ex mea confessione, sed ex malitia iudicis torquentis, & consequenter non censeri me causam illius damni, nisi permisiue.

56 Dices, Si talis confessio non censetur causa damni: ergo si vi tormentorum de altero crimen falsò confitearis, non peccas mortiferè, nec teneris ad compensationem damni.

An aliquo casu possim falsum alteri imponere.

Resp. Si uelut v. Detractio, q. 3. fateatur totum; modò tamen post tormenta reuocet. Idem docet Pet. Nauarra lib. 2. c. 4. n. 131. quæ sententia videtur probabilis, si nihil aliud quam infamia metuatur: quia talis confessio verè non inducit infamiam, quando postea reuocatur. Si tamen inde mors vel aliud graue damnum illi impenderet, omnino mortiferè peccaret: quamuis enim, si Iudex legitime procedat, talis confessio nihil mali inferre possit; secus tamen res habet, si capret occasionem illi nocendi. Sicut si latro minetur mihi mortem, nisi dixerò quis se accusarit, nõ possum falsò id imponere ei, quem ille ob id esset interfecit. Ratio est; quia cum talibus circumstantiis falsum imponere; est per iniuriam dare causam magni damni. Merito enim potest is queri de iniuria, cui cum tanto damno falsum imponitur.

DUBITATIO IX.

Vtrum possim manifestare alterius crimen occultum, ad impediendum damnum proximo impendens.

57 Respondeo & Dico Primo, Si illud damnum est alicuius momenti, siue sit temporale siue spirituale, posse crimen proximi manifestari ad illud impediendum, quatenus id ad illud est necessarium. Ita Sotus lib. 5. de Iustitia qu. 7. art. 1. & Nauar. cap. 18. nu. 31. & alij. v.g. noui Petrum esse furè, possum monere eos quibuscum habitat, vt sibi caneant: si gerit se pro medico, & ego noui eius imperitiam, possum monere quibus impendat periculum; homicidium à Petro commissum imponitur innocenti; qui ob id erit plectendus,

possum aperire Petrum auctorem. Imò in huiusmodi casibus sapè fit, vt non solum possum, sed vt etiam teneat ex charitate crimen alterius manifestare, nempe si graue damnum ex eo aliis imminet, & damnum quod ex manifestatione sequitur, non sit tanti, vt eius ratio præ altero haberi debeat. In dubio autem, vtrum præponderet, inclinandum in fauorem innocentis, huic enim in dubio fauendum. Ratio horum est; quia nemo habet ius tuendæ famæ cum tanto damno, quod inde alteri iniuste obueneret. Item quisque habet ius ad proferendum in lucem id quod in sua cognitione abditum tenet; si ex occultatione aliis damnum proueniret: si enim quisque id potest ad sua damna auertenda, cur non etiam possit ad damna proximorum, cum debeat diligere proximum sicut seipsum? Hinc fit, vt quando agitur de officio beneficioque conferendo, de matrimonio contrahendo, de Religione suscipienda, si ego sciam aliquod iustum impedimentum, vnde aliquid notabile incommodum merito timeri debeat, possum eius occulta pandere.

58 Sapè teneor manifestare.

59

60

Dico Secundo, Si ad auertendum illud damnum, non est necesse crimen alterius patefacere, sed superest alia via commodior, seu minus noxia, verbi gratia, per fraternam correptionem non possum aperire: similiter, si nihil iuuaret ad damnum auertendum. Prior pars patet; quia esset contra charitatem: tenemur enim minimum lædere proximum, quantum fieri potest, tum in illo curando, tum in malis ab illo prouenientibus auertendis.

61 An sit contra iustitiam.

Sed difficultas est, An sit contra iustitiam, crimen tunc aperire? Videri possit non esse; quia nemo habet ius ad famam, per quam aliis nocere parat, seu per quam tribuitur ei probitas vel peritia, cuius simulatione aliis esset nociturus. Vnde etiam nemo potest conqueri sibi factam iniuriam, quod illis sui defectus sint patefacti, sed sibi id imputare debet, vt qui per hanc famam aliis nocebat. Deinde quia potest quis interdum habere ius in famam & vitam alterius, etiam si malum alteri auerti possit; vt si inuadaris & possis fugere: non enim ex iustitia teneris fugere, vt supra ostensum est. Sic si accuseris iniuste, & possis euadere vel exceptione fori, vel exceptione contra accusatorem, pandendo crimina eius occulta; non facis illi iniuriam, si pandas. Nihilominus altera sententia est communior, præsertim si ille alioquin erat bonæ famæ. vide infra num. 132.

62 Ius in vitâ & famam alterius, dicitur alia via suppedire.

Altera pars probatur; quia si reuelatio illa non videtur profutura, frustra fiet: in dubio tamen est licita.

DUBITATIO X.

Vtrum liceat infamare eum qui fictis virtutibus sibi famam parauit, vel qui crimen commisit cui iure infamia est annexa.

Respondeo & Dico Primo, Licetum est aperire hanc simulationem, si ea vergat in alicuius detrimentum; vt si quis simulet se peritum aduocatam, medicum, confessorium, pharmacopolam, & constet mihi non esse talem. Ratio est; quia ille ius non habet famam suam retinendi

63 Si fictio cedat in damnum alicui.

cum aliorum periculo vel incommodo, præsertim cum ea sit indignus, & tota in errore fundetur.

64. Dico Secundo, Si hæc simulatio nemini noceat, non licet eam patefacere. Probat, quia est saltem contra charitatem. v. g. est paupercula, quæ simulat pietatem, vt eleemolynas conquirat, non possum eius occulta peccata manifestare, nisi ex illa hypocrisis damnum alicui proueniat. cum enim sit verè pauper, est capax eleemolynarum. Idem dicendum de iis qui simulant nobilitatem, eruditionem, & quamuis peritiam, sine periculo alicuius damni.

65. Sed dubium est, Vtrum sit contra iustitiam, hanc fictionem aperire: videtur enim non esse; tum quia ille hypocrita non habet ius ad illam famam, cum fraude & factorum mendaciis illam comparat; tum quia iste nititur decipere & ingenerare falsam opinionem mentibus aliorum, non secus atque is qui verbis mentitur: potest ergo veritas aperiri. Ita sentit Adrianus quodlibeto 11. quest. 1.

Si dicas, Non licet aperire crimen occultum alterius, ergo nec hypocrisis: Responderi potest, hoc esse proprium hypocrisis, vt eam patefacere non sit contra iustitiam, quia intendit decipere, in falsam opinionem alios pertrahendo. Sed verius est esse contra iustitiam; quæ quamdiu ipsius malitia est occulta, ius habet, non quidem vt positiuè iudicetur esse probus, sed vt non iudicetur esse malus; quia palam nihil improbè gessit: qui autem aperit hypocrisis, facit vt positiuè iudicetur malus; ergo facit ei iniuriam. Nec obstat, quod intendat falsam opinionem suæ virtutis ingenerare: tum quia per hoc non efficaciter laedit: nam alij non tenentur positiuè credere esse talem (sufficit enim vt non indicent contrarium; an autem talis sit, Deo committant) tum quia illud incommodum per se est parui momenti. Fateor tamen contrarium esse probabile.

67. Quod attinet ad eum qui crimen commisit, ob quod lex ipso facto ante omnem sententiam infamiam infligit, iubens auctorem eo ipso esse infamem, &c. (de quo multa habentur. de his qui notantur infamia) vt si quis contrahat simul cum duabus, vel simul habeat duas sponsas; si quis deprehendatur in adulterio, si exerceat improbum tænus, exigens vfuras vfurarum; si lenocinium exercet, si filias vel neptes prostituit, si quæstus causa ludibriu sui facit, &c. Quæri potest, vtrum talis absque iniuria infamari possit, cum per legem iure fama sit priuatus. Sed dicendum est, non posse, quamdiu factum est occultum. Ratio est, quia retinet adhuc iustam famæ possessionem, qua absque iniuria priuari non potest. Sicut cum lex infligit hæretico, vel incestas nuptias contrahenti, amissionem bonorum ipso facto; etsi ille dominium amiserit, non tamen potest statim spoliari; quia retinet iustam possessionem vsque ad sententiam declaratoriam criminis, imò vsque ad iuridicam sententiæ executionem, vt infra c. 29. dubit. 8. dicitur. Valer tamen huiusmodi infamia legalis ad duo. Primò, vt simulatq; delictum fuerit publicum, possit eius auctor vbique repelli, & tractari tamquam iure infamis. Secundo, vt secuta sententia declaratoria retrahatur infamia ad tempus commissi delicti, & ab eo tempore censeatur inhabilis ad officia & beneficia, tamquam verè infamis: imò valde probabile est, statim com-

missio crimine hanc inhabilitatem in conscientia contrahi; non tamen valet ad hoc, vt quamdiu manet res occulta, possit illam propalare. Sola enim publicitas (vt sic dicam) facti & necessitas impediendi maioris mali, hanc licentiam tribuit.

DVBITATIO XI.

Vtrum reuelare crimen proximi vni vel duobus, quibus dicere perinde sit ac si nulli diceretur, sit peccatū mortiferum.

68. Caietanus qu. 73. art. 1. dubit. 1. putat non esse mortiferum. Idem docet Petrus Nauarr. lib. 2. cap. 4. num. 335. & Corduba tract. de Detractione q. 2. conclus. 5. & Nauarr. cap. 18. nu. 33. Idem tenent quidam alij huius ætatis DD. Fundamentum est; quia illud censetur esse leue detrimentum in fama, si non est periculum euulgationis, aut alterius incommodi.

Quod probatur Primò; Quia qui confitetur sua peccata sacerdoti, non cenetur sibi notabile detrimentum famæ irrogare: (præceptum enim confessionis non obligat cum notabili iactura famæ, sicut nec cum notabili iactura fortunarum) ergo hæc infamatio, quæ fit apud vnum vel alterum, qui perinde se habebunt erga infamatum, ac si nihil scirent, non censetur notabilis, & consequenter nec mortifera.

69. Secundo, Quia si illud detrimentum famæ esset notabile, non liceret explicare in confessione eam circumstantiam, ex qua sacerdos cognosceret socium criminis (quod tamen licitum esse docent panè omnes DD. exceptis paucis recentioribus;) quia non est licitum in confessione alterum notabiliter infamare. Quare cum ex communi sententia DD. id licitum, imò præceptum sit; euidentis signi est, non censeri notabilem famæ læsionem.

70. Verum hæc sententia non videtur ita vniuersè affirmanda: nam fieri potest, vt quis malit sua crimina multis externis & plebeis esse notatam, quam Prælato, vel alicui viro graui, cum quo assidue versatur, vel à quo dependet: vt rectè Sotus l. 4. de Iustitia q. 6. art. 3. & l. 5. q. 10. a. 2. conclus. 4. Nec obstant rationes allatæ: præceptum enim confessionis etsi non obliget cum notabili iactura famæ, quæ iactura sit extrinseca confessioni (vnde non tenetur quis confiteri per interpretem, etiam si fidelissimus sit, nec sacerdoti qui timetur reuelaturus alteri;) obligat tamen cum iactura famæ confessioni ipsi intrinseca, siue penitens illam magni faciat, siue non: fructus enim confessionis hoc incommodum abundè compensat, vt merito eius non debeat haberi ratio. vnde etiam circumstantia complicitis explicanda, quia ad integritatem confessionis spectat. Fateor tamen, viros prudentes, quando nihil aliud incommodi inde metuunt, parui facere, nec grauare ferre crimen suum innotescere Prælato, vel alteri, à quo potius auxilium expectant, quam incommodum. Neque hoc est vera infamia; hæc enim est plurius opinio & sermo. Secus est, quando metuit, ne ille aliter erga se afficiatur, & ne exterius ab illo malè tractetur. etsi enim neque tunc sit propriè infamia, meritò tamen magni æstimatur.

71. Dices, Temerarium iudicium de proximo in re graui, est peccatum mortiferum; vt communiter docent